

УДК 811.161.2'367:316.77:004.738.5

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2025.4.11>

Олена КУЛИК

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри української лінгвістики і методики навчання,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, olenakulyk@gmail.com
ORCID: 0000-0001-9116-4403

Людмила ОВСІЄНКО

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри української мови
Факультету української філології, культури і мистецтва,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, l.ovsienko@kubg.edu.ua
ORCID: 0000-0002-8450-7305

Лариса КАРДАШ

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української лінгвістики і методики навчання,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, kkardashlarysa@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2098-0240

СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ АГРЕСІЇ ТА НЕЗГОДИ В ДИСКУРСІ УКРАЇНСЬКОГО FACEBOOK

У статті автори досліджують синтаксичні засоби, які користувачі використовують для вираження агресії та категоричної незгоди в дискурсі українського сегмента соціальної мережі Facebook. Актуальність роботи зумовлена інтенсивним зростанням рівня емотивності та конфронтації в онлайн-публічному дискурсі, особливо в умовах суспільної напруги та війни. Метою статті є опис синтаксичних механізмів, які застосовуються в анонімних коментарях українського Facebook для підсилення агресії та незгоди. Матеріалом для аналізу слугували коментарі користувачів загальнодоступної групи «Корупція і політика», які є реакцією на перепубліковані матеріали з відомих українських медіа. На основі проведеного якісного аналізу встановлено, що агресивний дискурс у Facebook характеризується системною відмовою від нейтральних комунікативних моделей. Виявлено та систематизовано низку синтаксичних засобів, які набувають перлокутивного значення гніву, осуду та конфронтації: парцеляція та еліipsis слугують для категоричності та сигналізують про високий рівень емоційного залучення; номінативні та неповні речення функціонують як миттєві, безапеляційні експресивні вироки-оцінки; синтаксична антитеза та паралелізм або протиставлення номінативних рядів є ключовим механізмом вираження соціальної та політичної незгоди; риторичні питання застосовуються для вираження прямого звинувачення, скепсису та емоційного узагальнення, створюючи ефект емоційного вибуху; графічне підсилення є візуальним маркером вербальної агресії, імітуючи підвищення тону або крик у віртуальному просторі. Зроблено висновок, що синтаксичні засоби у дискурсі українського Facebook функціонують не лише як структурні елементи, а як комунікативні стратегії, спрямовані на вираження осуду, відмови від компромісу та емоційного домінування.

Ключові слова: синтаксичні засоби, соціальні мережі, коментарі, вербальна агресія, незгода, дискурс українського сегмента Facebook.

Olena Kulyk, Liudmyla Ovsienko, Larysa Kardash. SYNTACTIC MEANS OF EXPRESSING AGGRESSION AND DISAGREEMENT IN THE DISCOURSE OF UKRAINIAN FACEBOOK

In the article, the authors investigate syntactic means used to express aggression and categorical disagreement in the discourse of the Ukrainian segment of the social network Facebook. The relevance of the work is due to the intensive growth of emotivity and confrontation in the online public discourse, especially under conditions of social tension and war. The aim of the article is to describe the syntactic mechanisms applied in anonymous comments on Ukrainian Facebook to intensify aggression and disagreement. The material for analysis included user comments from the publicly available group "Corruption and Politics", which are reactions to reposted materials from well-known Ukrainian media. Based on the conducted qualitative analysis, it is established that aggressive discourse on Facebook is characterized by a systemic rejection of neutral communicative models. A number of syntactic means that acquire the perlocutionary meaning of anger, condemnation, and confrontation are identified and systematized: parcellation and ellipsis serve to segment the syntactic structure, creating the effect of "choppy" speech, which gives the utterance categoricity and signals a high level of emotional involvement; nominative sentences and incomplete sentences function as instantaneous, uncompromising expressive sentences-evaluations; syntactic antithesis and parallelism, or the juxtaposition of nominative series, are the key mechanisms for expressing social

and political disagreement; rhetorical questions are used to express direct accusation, skepticism, and emotional generalization, creating the effect of an emotional explosion; graphic intensification is a visual marker of verbal aggression, imitating a raised tone or shouting in the virtual space. It is concluded that syntactic means in the discourse of Ukrainian Facebook function not only as structural elements but also as communicative strategies aimed at expressing condemnation, refusal to compromise, and emotional dominance.

Key words: syntactic means, social networks, comments, verbal aggression, disagreement, discourse of the Ukrainian segment of Facebook.

Постановка проблеми. Сучасний комунікативний простір переживає докорінні трансформації, спричинені стрімким розвитком цифрових технологій, зокрема, соціальних мереж. Сьогодні Facebook виступає не лише як платформа для особистого спілкування, але і як повноцінне публічне дискурсне поле, де відбувається обговорення найважливіших соціально-політичних, економічних та культурних питань. Ця мережа стала основним джерелом новин і середовищем для формування громадської думки. Водночас, в умовах суспільної напруги та війни, спостерігаємо інтенсивне зростання рівня емотивності та агресивності комунікації. Онлайн-вий дискурс, особливо у форматі коментарів під резонансними публікаціями, часто переходить у простір конфронтації, де мовлення набуває яскраво виражених маніпулятивних, обсценних чи суто негативних форм. Це явище, відоме як мова ворожнечі, є загрозою для культури спілкування та демократичних засад суспільства. Усе вищезазначене зумовлює актуальність наукових розвідок на окреслену тематику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідники активно студіюють вербальну агресію та конфліктне спілкування, зокрема в умовах війни та соціальної напруги в Україні. Н. Кухар [3], В. Сліпечка [6] аналізують місце агресії у мовознавчому дискурсі, Г. Вусик [1], В. Чекштуріна акцентують увагу на українських медіа і соціальних мережах, роботи М. Малишевої [5], Г. Удовіченко, Г. Самойленко [8] зосереджені на лексико-семантичних засобах вираження агресії та прагматичних аспектах мови ворожнечі, А. Зербіно [2], Д. Хайдар [9] вивчають синтаксичні моделі вираження згоди/незгоди в інших мовах, що підтверджує важливість структурного аналізу. Усі ці праці створюють широку базу для розуміння феномену агресивного спілкування у віртуальному середовищі, зокрема у Facebook.

Мета статті – описати синтаксичні механізми вираження агресії та незгоди в анонімних коментарях українського сегмента Facebook. Завдання – проаналізувати функцію синтаксичних структур у підсиленні агресії і незгоди в коментарях українського сегмента

Facebook; систематизувати ті синтаксичні засоби, які в анонімних коментарях Facebook набувають перлокутивного значення, спрямованого на вираження гніву, осуду, категоричної незгоди чи прямої агресії.

Етичний складник дослідження. Аналіз матеріалу в соціальних мережах вимагає дотримання принципів конфіденційності та анонімності, оскільки висловлення можуть мати персональні дані або бути емоційно чутливими. З огляду на це, було застосовано повну анонімізацію джерел: імена користувачів, які залишили коментарі, повністю виключені з цитованого матеріалу. Відповідні фрагменти тексту ідентифіковано виключно за нумерацією (Коментар 1, Коментар 2, ...), що забезпечує необхідний рівень нейтральності та захисту осіб, чий висловлювання стали об'єктом лінгвістичного аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Комунікативна агресія та незгода у віртуальному середовищі є частиною ширшого феномену емотивного дискурсу, мета якого не лише передача інформації, а й вплив на емоційну сферу реципієнта. Якщо на лексичному рівні агресію виражають через інвективу та негативно-оцінну лексику, то на синтаксичному рівні її інтенсифікації досягають порушенням нейтральної, стандартної будови речення. Синтаксичні конструкції в агресивному дискурсі функціують як маркери високої емоційної напруги мовця, що свідомо чи несвідомо ініціює конфронтацію.

Матеріалом для дослідження слугували коментарі користувачів соціальної мережі Facebook із загальнодоступної групи «Корупція і політика» (<https://www.facebook.com/groups/1472912443207730>) [11], яка обрана через високу концентрацію дискусій на гострі соціально-політичні теми, що провокують прояви агресивного мовлення. Джерельну базу становлять коментарі, залишені під перепублікованими матеріалами з відомих українських медіа, таких як Факти тижня, ТСН, окремими публікаціями інших ЗМІ та авторських колонок. Таким чином, аналізовані одиниці мовлення є реакцією користувачів на вторинний контент, що посилює його емоційно-оцінний характер.

Одним із найбільш дієвих та частотних засобів підсилення емотивності у віртуальному спілкуванні є *парцеляція* – стилістичний прийом, що передбачає сегментування речення на інтонаційно самостійні відрізки, які графічно оформлюють як окремі речення. У контексті вираження незгоди та агресії парцеляція виконує функцію логічного та емоційного акцентування. Мовець, ніби «рубачучи» думку, створює ефект безапеляційності та імперативності. Розчленована структура слугує для виокремлення найгостріших оцінних компонентів, перетворюючи їх на окремі експресивні вироки.

Коментарі, розміщені під публікацією про корупційний скандал у сфері освіти (Корупція і політика. 11.12.2025: *Заступник міністра освіти купив другий мерседес*) демонструють використання низки синтаксичних механізмів, які забезпечують експресивну вербалізацію гніву, соціальної незгоди та обурення.

Коментар 1: *Чергове дно. Цікаво, коли НАБУ добереться до цієї зграї оленів, які називають себе міністрами освіти. Які міністри, така й освіта. А бідний пересічний вчитель повинен за 10 тисяч заробітної плати взяти участь у всіх можливих і неможливих конкурсах, олімпіадах і заходах...* Коментар розпочинається з номінативного речення із синтаксичною лакуною: «Чергове дно». Номінативне речення функціонує як категоричний вирок, а пропуск присудка («Це є чергове дно») робить висловлення максимально стислим, прямим і емоційно вагомим. У цьому випадку, еліпсис не є засобом економії, а навпаки – засобом експресивної стверджувальної оцінки. У центральній частині коментар містить складнопідрядну конструкцію «Цікаво, коли НАБУ добереться до цієї зграї оленів, які називають себе міністрами освіти», де основний синтаксичний прийом – зміщення фокусу з факту на оцінку. Питальне речення «коли НАБУ добереться?» набуває значення риторичного питання, що виражає фаталізм та скепсис щодо можливості правосуддя. Оцінна лексика («ця зграя оленів») інтегрована у синтаксичну структуру, робить звинувачення більш складним і розгорнутим, ніж обзивання. Фраза «Які міністри, така й освіта» є яскравим прикладом синтаксичного паралелізму та антитези. Синтаксично однотипна будова речення *Які ..., така й ...* використовується для встановлення причиново-наслідкового зв'язку між двома негативно оцінними явищами. Ця конструкція є узагальненням і використовується для підси-

лення загальної незгоди з якістю управління в освіті. Коментар завершується трьома крапками: «...всіх можливих і неможливих конкурсах, олімпіадах і заходах...». Пунктуаційний знак три крапки тут є графічним синтаксичним маркером, що символізує недовомовленість, вичерпаність та емоційне перевантаження, і створює враження, що список вимог настільки великий і абсурдний, що мовець навіть не може його до кінця назвати.

Коментар 2: *Ось, шановні колеги, де наша зарплатня, точніше її «неможливе підвищення». Нам – звіти, конкурси, папери, новації, олімпіади,..., їм – мерседеси.* Коментар починається зі звертання «шановні колеги», яке виконує функцію мобілізації спільноти та підкреслює корпоративну незгоду. Далі йде парцеляція (виділення уточнення): «...точніше її «неможливе підвищення», що надає цьому уточненню іронії та підвищеної уваги. Центральна частина коментаря є ідеальною ілюстрацією синтаксису антитези на базі односкладних номінативних речень із використанням тире. Мовець протиставляє дві групи «нам» та «їм» (антитеза) через ряди однорідних членів. Нам «звіти, конкурси, папери, новації, олімпіади,...» – це нагромадження однорідних додатків створює ефект виснажливого та безглузлого переліку обов'язків. Використання трьох крапок та коми в кінці підсилює відчуття нескінченності цього процесу. Їм «мерседеси» – протиставляється попередньому «нам» одним, вагомим іменником. Тире між рядами (нам – ..., їм – ...) виконує функцію емоційно-логічного протиставлення, де синтаксична форма (протиставлення коротких номінативних конструкцій) ідеально підкреслює соціальну нерівність, що є основою агресії та незгоди.

Коментар до публікації про можливу війну РФ та НАТО (01.10.2025: *РФ стала активніше готуватися до війни з НАТО*) ілюструє використання номінативних структур, еліпсису та протиставлення для вираження сильного емоційного та політичного узагальнення. Коментар 3: *США вже капітулювали... Європа тремтить зі страху. Одна Україна б'ється...* Коментар 3 є класичним прикладом експресивного синтаксису, побудованого на контрасті та узагальненні, що слугує для вираження як незгоди, так і патріотичної агресії. Коментар складається з трьох послідовних, синтаксично простих, але семантично насичених висловлювань, об'єднаних єдиною думкою-протиставленням. «США вже капітулювали...»,

«Європа тремтить зі страху.», «Одна Україна б'ється...» – усі три частини є неповноструктурними або простими реченнями, які максимально скорочені до їхнього логічного ядра (підмет + присудок). Відсутність сполучників, які б об'єднували їх у складноструктурну структуру, створює ефект рубаного, безкомпромісного викладу. Цей «рубаний синтаксис» імітує емоційну задуху або рішучість, що є сильним маркером емотивності. Використання трьох крапок (особливо після першого і третього речень) є важливим графічним елементом, що виконує синтаксичну функцію. Три крапки замінюють паузу, яка може унаочнювати сенс недовіри, зневіри або ж іронії. У першому реченні «*капітулювали...*» вона підсилює здивування та осуд, недомовлене «як так можна?»; у третьому реченні «*Україна б'ється...*» вона додає драматизму та героїчності, недомовлене «незважаючи ні на що». Основна функція цього коментаря – створення сильної антитези між суб'єктами: суб'єкт «США, Європа» → дія/стан «капітулювали, тремтять» → синтаксична функція «об'єкт осуду/зневаги»; суб'єкт «Україна» → дія/стан «б'ється» → синтаксична функція «об'єкт патріотичного піднесення». Протиставлення двох синтаксичних рядів «слабкість – сила» є ключовим інструментом вираження незгоди з позицією союзників і водночас – агресивною, категоричною стверджувальною оцінкою власної позиції. Слово «Одна» перед «Україна» виконує функцію логічного акцентування та гіперболізації, синтаксично виділяє суб'єкт як єдиний позитивний елемент у негативному світі. Це формує синтаксис патріотичної агресії (у розумінні захисту своєї гідності через припущення іншого).

Коментар до публікації про те, що Австрійський суд остаточно відмовив в екстрадиції олігарха Фірташа до США (10.12.2025: *Австрійський суд остаточно відмовив в екстрадиції олігарха Фірташа до США*) ілюструє використання синтаксису риторичного обурення та графічного підсилення (Caps Lock) для вираження глибокої соціальної незгоди та гніву щодо бездіяльності українських антикорупційних органів. Коментар 5: *А у НАБУ ТА САП до цього олігарха який обкрадав УКРАЇНУ ДЕСЯТКИ РОКІВ ЖОДНИХ ПИТАНЬ НЕМАЄ??? Крім США НИМ НІХТО НЕ ЦІКАВИТЬСЯ???* Коментар повністю побудований на риторичних питаннях, які не вимагають відповіді, а слугують для вираження сильного обурення та незгоди з дійсністю, що є домінантною формою агресії в політико-право-

вому дискурсі. Весь текст коментаря складається з двох послідовних риторичних питальних речень. Питання «*А у НАБУ ТА САП до цього олігарха який обкрадав УКРАЇНУ ДЕСЯТКИ РОКІВ ЖОДНИХ ПИТАНЬ НЕ МАЄ???*» виконує функцію прямого звинувачення антикорупційних органів у бездіяльності. Частка «А» у препозиції виконує підсилювальну функцію, підкреслюючи контраст між очікуваною реакцією щодо розслідування та реальною щодо бездіяльності. Питання «*Крім США НИМ НІХТО НЕ ЦІКАВИТЬСЯ???*» є узагальненням та гіперболізацією ситуації і виражає тотальну недовіру до української правової системи, натякаючи, що лише іноземні партнери з США мають інтерес до відновлення справедливості. Особливого значення набувають графічні синтаксичні маркери, які багатократно посилюють емотивну напругу. Великі літери використовуються для виділення ключових суб'єктів і об'єктів звинувачення: НАБУ ТА САП, УКРАЇНУ, США, НИМ, НІХТО. Це імітує підвищений тон (крик) у віртуальному просторі, що є прямим проявом вербальної агресії та обурення. Замість одного знака питання використовується три. Повторення знака питання (що є графічною формою синтаксичного повтору) інтенсифікує емоційний стан мовця, перетворюючи риторичне питання на емоційний вибух та вираз крайнього здивування, незгоди і гніву. Емотивний ефект підсилюється через включення в синтаксичні рамки експресивних лексичних одиниць. Фраза «який обкрадав УКРАЇНУ ДЕСЯТКИ РОКІВ» є підрядною означальною частиною, яка функціонує як розгорнуте звинувачення, додатково обтяжуючи суб'єкт, олігарха, та посилюючи гнів з приводу його безкарності.

Коментар до посту у ФБ про скромні зарплати депутатів у Швеції (10.12.2025): *Коли йдеться про справжню демократію. Для Швеції депутати – це звичайні громадяни, які не отримують спеціальних пільг за рахунок держави. Це найкраща країна у світі не просто так! «Ми звичайні громадяни. Не має сенсу надавати особливі привілеї парламентаріям, тому що наше завдання представляти громадян і знати реальність, у якій вони живуть. Представляти громадян саме по собі вже є привілеєм, оскільки ми маємо можливість впливати на курс країни», – сказав в інтерв'ю член соціал-демократичної партії Пер-Арне Хокассон. До 1957 року депутати Швеції не отримували жодної копійки, поки парламентом не було встановлено, що «жоден громадянин не*

може бути позбавлений можливості стати депутатом через економічні причини». Сьогодні зарплата депутата складає близько 40 000 крон, що можна порівняти із зарплатою вчителя початкових класів ілюструє вираження комплексної емоції – від захвату (позитивна емоція) до гніву та незгоди (негативна агресивна емоція), що є типовим для соціально-політичних коментарів.

Коментар 6: *Я вражена і захоплена, що депутати Швеції раді, що вони можуть впливати на життя громад і країни і зарплата їх мізерна. А наші, таких здирників ще треба пошукати, нічого святого, багатіють на крові Захисників, підвищити зарплату до двісті тисяч, щоб жити достойно. Для Армії грошей немає.* Коментар чітко розділено на дві синтаксично та емоційно контрастні частини, які ілюструють синтаксис порівняльної антитези. Перша частина виражає захват і використовує складнопідрядне речення з підрядними з'ясувальними частинами: *«Я вражена і захоплена, що депутати Швеції раді, що вони можуть впливати на життя громад і країни і зарплата їх мізерна»*. Синтаксична структура є розгорнутою та повною, що характерно для вдумливого викладу позитивної оцінки. Складнопідрядність дає змогу послідовно вибудовувати логічний ланцюжок: *враження → факт (раді) → причина (вплив) → умови (мізерна зарплата)*. Ця складна будова контрастує з «рубаним» синтаксисом агресії. Перехід до другої частини *«А наші...»* здійснюється за допомогою протиставного сполучника «А», який виступає маркером різкої комунікативної конфронтації та відкриває поле для агресивного оцінювання. Мовець створює пряме, емоційне протиставлення між шведськими та українськими депутатами, використовуючи синтаксис антитези. Речення *«А наші, таких здирників ще треба пошукати, нічого святого, багатіють на крові Захисників...»* складним, ускладненим вставними конструкціями (*«таких здирників ще треба пошукати»*) та неповними, еліптичними реченнями (*«нічого святого»*) – пропущено присудок та підмет). Це поєднання створює ефект захоплення емоцією: мовець швидко переходить від одного звинувачення до іншого, не завершуючи думку. Фраза *«підвищити зарплату до двісті тисяч, щоб жити достойно»* є яскравим прикладом іронії, вираженої через синтаксис цільового речення. Підрядна частина мети *«щоб жити достойно»* різко контрастує з перебільшеною сумою *«двісті тисяч»*, що сигналізує про саркастичний коментар

щодо мотивів вітчизняних політиків. Іронія є однією з форм непрямой агресії. Коментар завершується коротким, ізольованим, еліптичним реченням, яке виконує функцію гнівного висновку, *«Для Армії грошей немає»*. Це речення є парцелятом або абсолютно неповним реченням. Воно не об'єднане сполучником з попереднім текстом, що надає йому статусу фінального, безапеляційного вироку. Воно концентрує всю соціальну незгоду та гнів навколо найбільш чутливої теми (Армія), що є вершиною емоційної інтенсифікації.

На основі проведеного аналізу синтаксичних засобів вираження агресії та незгоди в дискурсі українського Facebook, можна сформулювати низку ключових висновків щодо специфіки емотивного мовлення у віртуальному середовищі.

Висновки. Проведений аналіз синтаксичних засобів вираження агресії та незгоди в дискурсі українського сегмента Facebook підтвердив, що мовлення в умовах високої емоційної та соціальної напруги демонструє системну відмову від нейтральних комунікативних моделей. Синтаксична будова висловлень набуває особливої експресивності, функціонуючи як прямий індикатор категоричної оцінки та конфронтаційної інтенції. Під час дослідження виявлено та систематизовано синтаксичні засоби, що використовуються для інтенсифікації агресії та незгоди: 1) парцеляція та еліпсис слугують для розчленування та сегментації синтаксичної структури, створюючи ефект «рубаного» мовлення, надають висловленню категоричності; розрив логічних зв'язків та пропуск головних членів речення додає тексту різкості та сигналізує про високий рівень емоційного залучення (Коментарі 1, 3, 5); 2) номінативні та неповні речення функціонують як експресивні вироки-оцінки («Чергове дно», «Тільки шкода!»), забезпечують миттєву і безапеляційну негативну реакцію на ситуацію; 3) синтаксична антитеза та паралелізм часто побудовані на протиставленні номінативних рядів («нам – звіти, ... їм – мерседеси»), є основним механізмом вираження соціальної та політичної незгоди; використовуються для гіперболізації несправедливості та посилення колективного обурення (Коментар 2; 4) риторичні питання застосовуються для вираження звинувачення, скепсису та фаталізму (Коментар 5), створюють ілюзію діалогу, але фактично слугують для емоційного узагальнення та залучення інших користувачів до гнівної оцінки; 5) графічне підсилення (великі літери, мно-

жинні знаки) як елементи синтаксичного оформлення імітують підвищення тону (крик) та є прямим, візуальним маркером вербальної агресії (Коментар 5).

Таким чином, синтаксичні засоби у дискурсі українського Facebook функціонують не лише як структурні елементи, а як комунікативні стратегії, спрямовані на вираження осуду, відмови від компромісу та емоційного домінування в обговоренні соціально-політичних тем.

Обсяг даної статті та її первинна, систематизувальна мета дали змогу здійснити лише

базове, якісне моделювання синтаксичних засобів агресії та незгоди на прикладі вибраних, найбільш показових одиниць. З метою поглиблення та розширення отриманих висновків, подальші дослідження будуть сфокусовані на проведенні корпусного лінгвістичного аналізу на значно більший вибірці для встановлення частотності та ваги кожного з виявлених синтаксичних механізмів (парцеляції, еліпсису, риторичних питань), що дасть змогу перейти від якісної типології до кількісного моделювання синтаксису агресії.

Література:

1. Вусик Г. Л. Вираження мовленнєвої агресії в українських масмедіа під час російсько-української війни. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Серія: Філологічні науки (мовознавство): зб. наук. праць. Дрогобич. 2022. № 17. С. 23–27. DOI: <https://doi.org/10.24919/2663-6042.17.2022.4> (дата доступу: 30.11.2025).
2. Зербіно А. Д. Синтаксичні моделі засобів вираження згоди/незгоди у сучасній англійській мові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологія». 2018. №1(26). С. 118–120. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/1115> (дата доступу: 24.11.2025).
3. Кухар Н. Проблема вербальної агресії в сучасному мовознавчому дискурсі. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: Філологія (мовознавство). 2025. № 39. С. 87–96. URL: <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2024-39-08> (дата доступу: 01.12.2025).
4. Кухар Н., Гандзюк В. Вербальні вияви агресії в соціальних мережах (на матеріалі анкетування здобувачів спеціальності «Журналістика»). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: Філологія (мовознавство): збірник наукових праць. 2023. Вип. 37. С. 111–120. DOI: <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2023-37-111-119> (дата доступу: 02.12.2025).
5. Малишева М. Лексико-семантичні засоби вираження вербальної агресії в соціальній мережі Facebook. *Linguodidactica*. 2023. № 27. URL: <https://czasopisma.filologia.uwb.edu.pl/index.php/l/article/view/2158>
6. Сліпещька В. Д. Негатив у комунікації, чи маніпулятивні стратегії і тактики конфліктного спілкування: дослідницькі постулати і перспективи. *Вісник Житомирського державного університету Філологічні науки*. 2013. Вип. 3(69). С. 287–290. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/9813> (дата доступу: 02.11.2025).
7. Тараненко К. В. Засоби вираження прихованої агресії в комунікації. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2018. Т. 1. Вип. 7. С. 35–38. (дата доступу: 12.11.2025).
8. Удовіченко Г. М., Самойленко Г. А. Лексичні та стилістичні засоби вираження емоцій в сучасному інтернет-спілкуванні. *Інтелект. Особистість. Цивілізація*. 2023. №1 (24). DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4835-2022-24-1-57-63> (дата доступу: 03.12.2025).
9. Хайдар Д. Графічні, ідеографічні та піктографічні засоби вираження згоди/незгоди в інтернет-спілкуванні (на матеріалі французької мови). *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 2023. №1(38). С. 108–118. URL: <https://semantics.knu.ua/uk/article/view/413> (дата доступу: 28.11.2025).
10. Чекштуріна В. М. Соціокомунікаційний аналіз феномена мови ворожнечі в інтернет-середовищі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Том 32 (71). № 4. С. 284–290. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.4-3/47> (дата доступу: 25.11.2025).
11. Загальнодоступна група Facebook «Корупція і політика». URL: <https://www.facebook.com/groups/1472912443207730>

Дата надходження статті: 20.11.2025

Дата прийняття статті: 10.12.2025

Опубліковано: 29.12.2025